

Ár 2012, föstudaginn 9. mars, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Oddur Ólason og Jóna Björk Guðnadóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 83/2011**:

**M og
N
gegn
FF og
F**

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M og N, hér eftir nefnd sóknaraðilar, annars vegar og FF, og F, hér eftir nefndir varnaraðilar, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 31. október 2011, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 31. október 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. nóvember 2011, var kvörtunin send varnaraðilum og þeim gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila Dróma bárust með bréfi, dagsettu 28. nóvember 2011. Var bréfið sent sóknaraðilum, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 12. desember 2011, og þeim gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá sóknaraðilum með bréfi, dagsettu 2. janúar 2012.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 3. febrúar, 2. og 9. mars 2012.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðilar höfðu tekið fjögur lán tengt erlendum gjaldmiðlum, nr. X, Y, Z og Þ og eitt íslenskt lán nr. Æ.

Í ársbyrjun 2010 fóru sóknaraðilar þess á leit við varnaraðila að heildarskuldbindingar þeirra yrðu aðlagðar að greiðslugetu og eignastöðu þeirra. Þann 29. júní 2010 samþykkti varnaraðili að lán nr. Æ, yrði lækkað í kr. 3.000.000 og að fjögur erlend lán nr. X, Y, Z og Þ færu í „Greiðsluskjól 3+1“.

Var erlendu lánunum fjórum annars vegar breytt í veðskuldabréf nr. R, að fjárhæð kr. 23.540.000, útgefnu af sóknaraðilum með veði í fasteign sóknaraðila á 2. veðrétti og hins vegar skuldabréf nr. S, að fjárhæð kr. 16.297.000, útgefnu af sóknaraðila M. Höfuðstóll erlendu lánanna fjögurra lækkaði á bilinu 4-25%. Erlendu lánin voru leiðrétt sem nam kr. 11.747.944, miðað við 16. júní 2010. Lánasamningur nr. Æ, með veði í verðbréfasafni sóknaraðila, var lækkaður í kr. 3.000.000 og mismunurinn afskrifaður. Sóknaraðilar tóku nýtt lán með veði í fasteign sóknaraðila fyrir þeim hluta sem ekki var afskrifaður upp á kr. 3.000.000. Varnaraðili kveður

niðurfellinguna hafa verið kr. 6.521.829. Sóknaraðili kveður afskriftina hafa verið kr. 8.943.845, miðað við stöðu 13. september 2010.

Sóknaraðilar kveðast ekki hafa treyst sér til að ganga að þessu samkomulagi, þar sem greiðslubyrði lána, samkvæmt almennum greiðslumatsviðmiðunum, hafi verið of há miðað við laun þeirra og framfærslu. Jafnframt hafi þau talið að veðsetning þeirra væri enn of mikil, eða 129% miðað við verðmat F á fasteign þeirra, kr. 44.000.000 en áhvílandi skuldir húsnæðislána hafi verið rúmlega kr. 57.000.000. Sóknaraðilar kveðast hafa margreynt að fá höfuðstólinn á erlendu lánunum lækkaðan í 110% af verðmati fasteignarinnar í samræmi við þau opinberu úrræði sem hafi verið í boði en hafi fengið þau svör að það væri ekki hægt þar sem þau hafi verið búin að fá afskrift á lánasamningi vegna verðbréfasafns og að horft hafi verið til þess. Varnaraðili kveðst hins vegar hafa verið að horfa til 110% leiðarinnar þegar samþykktin hafi verið gerð.

Þann 20. janúar 2011 skrifuðu sóknaraðilar undir ofangreind skuldabréf. Þann 21. janúar 2011 var skjalið fyrirvari vegna skuldbreytingar erlends láns undirritað. Þar kom fram að undirritaður skuldari gerði þann fyrirvara að hann hefði ekki fyrirgert mögulegum rétti, yrði komist að því síðar, að lánessamningur hans hefði verið í andstöðu við lög.

Íslensku lánin tvö, nr. R og S sem gefin voru út voru að heildarfjárhæð kr. 34.944.787.

Samþykkt var að endurreikna lán sóknaraðila. Við endurútreikning erlendu lánanna fjögurra voru greiðslur íslensku lánanna tveggja nr. R og S, sem tilkomin voru vegna lánabreytinganna teknar og hlutfallaðar niður á erlendu lánin í réttum hlutföllum við fyrrgreindar lánabreytingar, líkt og erlendu lánin hefðu haldið sér allan tímann. Þannig tók lán nr. X 3,39% af lánunum R og S þar sem 1.345.591 fóru á það lán af heildarlánunum. Lán nr. Y tók 34,88%, lán nr. Z tók 47,73% og lán nr. Þ tók 14%.

Lán Þ var endurútreiknað í mars 2011, skv. lögum nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, sbr. lög nr. 151/2010 og þann 19. apríl 2011 var lánið sett í svokallaða „default“ leið F án undirritunar lántaka, þar sem lántaki hafði ekki samþykkt endurútreikninginn og valið að fá verðtryggt lán í stað óverðtryggðs, líkt og henni stóð til boða. Láninu var því breytt í lán með óverðtryggðum vöxtum Seðlabanka Íslands. Við þessa breytingu fékk lánið nýtt lánsnúmer, E.

Í framkvæmd voru gerðar tvær innborganir og tvær afskriftir af lánunum nr. R og S. Nýtt lán E var stofnað að fjárhæð kr. 3.632.794. Afskrift vegna endurútreiknings var kr. 2.016.358. Lántaki hélt áfram að greiða af lánunum nr. R og S eftir lækkun þeirra um kr. 5.649.152 og greiddi af þeim þar til í ágúst þegar lán nr. X, Y og Z voru birt í endurútreikningi. Þau voru einnig sett í hina svokölluðu „default“ leið þann 15. ágúst 2011.

Til að leitast við að einfalda málin var lán nr. E endurreiknað aftur miðað við sömu dagsetningu og hin lánin, þ.e. miðað við 15. ágúst 2011, þrátt fyrir að hafa fengið sína lækkun í apríl. Lánið lækkaði þannig aftur vegna tímabilsins 19. apríl til 15. ágúst 2011.

Innborganir og afskriftir fóru inn á lán nr. R, S og E, með svipuðum hætti og áður hafði gerst vegna endurútreiknings á láni nr. Þ. Vegna flækjustígs málsins varð að framkvæma þetta handvirk í kerfum L. Við þessa útreikninga og skráningar urðu þau mistök að innborgun upp á kr. 8.864.881 á láni nr. R var ranglega sett inn sem fjárhagsleg færsla í stað þess að vera ófjárhagsleg. Við þessi mistök hlutfallaðist hún inn á erlendu lánin líkt og hún hefði verið greidd af lántaka, í stað þess að sjást ekki

sem greiðsla á láninu líkt og allar hinar færslurnar. Mistökin voru lagfærð með endurútreikningi í nóvember.

Sóknaraðilar fengu tilkynningu um fyrri endurútreikninginn frá L en gerður var fyrirvari við birtingu endurútreikningsins þess efnis að hann, ásamt þeim forsendum og upplýsingum sem honum tengdust, kynni að vera rangur. L áskildi sér rétt til að afturkalla endurútreikninginn og eftir atvikum birta nýjan endurútreikning. Samþykktu sóknaraðilar endurútreikninginn í netbanka L.

Sóknaraðilar voru í framhaldinu í sambandi við starfsmann L vegna skjalagerðarinnar. Þar kom fram að útbúa þyrfti fjögur ný lán í stað upphaflegu erlendu húsnæðislánanna, íslensku lánin tvö sem höfðu verið tekin vegna greiðsluskjólans skyldu falla niður.

Í byrjun október lét starfsmaður L sóknaraðila vita að það væri eitthvað óljóst með endurútreikninginn og því væri ekki hægt að klára skjalagerðina strax. Höfðu sóknaraðilar samband við starfsmann varnaraðila F, sem tjáði sóknaraðilum að áðurbirtur endurútreikningur væri rangur, þar sem ekki hefði verið tekið tillit til fyrri afskrifta vegna lánsamnings vegna verðbréfasafnsins og að þeim afskriftum sem áður hafi verið búið að samþykkja yrði bætt við nýjan höfuðstól erlendu lánanna.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 31. október 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðilar krefjast þess að endurútreikningur á fjórum erlendum húsnæðislánum sem búið er að birta í netbanka L verði látinn standa. Jafnframt er þess krafist að endurútreikningur húsnæðislánanna hafi ekki áhrif á áður samþykktu niðurfellingu á lánsamningi nr. Æ vegna verðbréfasafns. Þá fara sóknaraðilar fram á að ekki verði reiknaðir dráttarvextir af vaxtaberandi skuldum þar til úrskurður liggur fyrir frá úrskurðarnefndinni.

Sóknaraðilar vísa til þess að höfuðstóll lánanna eftir endurútreikning sé samtals að fjárhæð kr. 24.622.813. Útreikningurinn sé í samræmi við þá dóma sem fallið hafa í Hæstarétti um ólögsmæti erlendra húsnæðislána. Sóknaraðilar benda á að það hafi ekki komið fram í þeim skjölum sem þau undirrituðu, né í samtölum eða tölvupóstum, að niðurfelling á lánsamningi nr. Æ yrði endurskoðuð ef Hæstiréttur myndi dæma erlend húsnæðislán ólögleg. Þvert á móti hefðu þær upplýsingar sem sóknaraðilar hafi fengið frá varnaraðila F, verið á þá leið að best væri fyrir þau að samþykkja lánin. Ef það kæmi síðar í ljós að Hæstiréttur myndi dæma erlendu lánin ólögleg myndu þau alltaf njóta betri réttar og með því að samþykkja „Greiðsluskjól 3+1“ fyrir erlendu lánin þá væru sóknaraðilar ekki búin að fyrirgera rétti sínum til að fá endurútreikning, yrðu lánin dæmd ólögleg.

Sóknaraðilar mótmæla því að reynt sé að blanda afskriftum á íslenskum lánsamningi sem sé frágenginn og undirritaður og byrjað hafi verið að greiða af inn í endurútreikning erlendu lánanna. Sóknaraðilar kveða varnaraðila, F, hafa verið búinn að samþykkja afskrift lánsamningsins, gegn því að sóknaraðilar tækju nýtt lán nr. G að fjárhæð kr. 3.000.000, með veði í fasteign sóknaraðila. Sóknaraðilar kveða varnaraðila F, ekki hafa staðið við þetta samkomulag. Nýtt lán hafi verið tekið sem beri vexti og verðbætur. Umræddur lánsamningur hafi ekki birst í netbanka L síðan, heldur hafi hið nýja lán birst. Það sé til marks um að þetta mál hafi verið algjörlega frágengið og útilokað af F hálfu að ætla nú að láta það ganga til baka þar sem sóknaraðilar séu lögum samkvæmt að fá endurútreikning á erlendum lánunum.

Sóknaraðilar kveða viðskiptahegðun varnaraðila F, ganga þvert gegn góðum viðskiptaháttum og mjög óeðlilega sé staðið að málum hjá varnaraðila. Slitastjórnin hafi aðeins einn tilgang, að hámarka virði eigna kröfuhafa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili bendir á að ólíkt öðrum málum sem úrskurðarnefndin hafi tekið til meðferðar vegna varnaraðila varði mál þetta ákvarðanir og atvik eftir að F varð eigandi skuldabréfanna sem ágreiningur sé nú um. Í ljósi þess vilji varnaraðili sérstaklega árétta að F sé ekki og hafi aldrei verið aðili að úrskurðarnefndinni. Beri þegar af þeim sökum að hafna kröfum sóknaraðila eða vísa málinu frá nefndinni.

Varnaraðili vísar til þess að í 1. gr. samþykktu úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki komi fram að úrskurðarnefndin starfi samkvæmt samkomulagi milli viðskiptaráðuneytisins, Sambands íslenskra viðskiptabanka, Sambands íslenskra sparisjóða, Samtaka verðbréfafyrirtækja, Sambands lánastofnana og Neytendasamtakanna. Varnaraðili sé ekki og hafi ekki verið aðili þeirra sambanda. Þá bendir varnaraðili á að F sé ekki fjármálafyrirtæki samkvæmt 2. mgr. 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, en samkvæmt 2. másl. 1. mgr. 12. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki skuldbindi þau fjármálafyrirtæki sem aðilar séu að úrskurðarnefndinni sig til að framkvæma ákvörðun hennar og greiða hugsanlegar bætur.

Varnaraðili telur vafa leika á því hvort F sé aðili að nefndinni og ef svo sé hvort F sé skuldbundinn til að hlíta úrskurðum nefndarinnar. Með vísan til þess hljóti að koma til álita að vísa málinu frá ex officio.

Varnaraðili bendir á að fyrir mistök hafi sóknaraðilum verið birtur rangur endurútreikningur erlendu húsnæðislánanna í byrjun ágúst 2011. Ranglega hafi verið tilgreint að greitt hafi verið inn á lánin þann 15. ágúst 2011, samtals 8,8 milljónir króna. Þessar greiðslur hafi aldrei verið greiddar, eins og sóknaraðilar viti. Því máttu sóknaraðilar vita að villa var í endurútreikningnum, sem nú hafi verið leiðréttur. Kvartendur hafi ekki átt rétt til niðurfellingar á lánum sínum í kjölfar dóma Hæstaréttar, þar sem gengistryggð húsnæðislán voru dæmd ólögmat, enda höfðu þau þegar fengið niðurfelldar rúmar 6,5 milljónir króna við afskrift kúlulánsins.

Varnaraðili hafnar því að áður samþykkt niðurfelling á lánssamningi nr. Æ hafi ekki áhrif á endurútreikning húsnæðislána sóknaraðila. Byggir varnaraðili á því að samkvæmt réttum endurútreikningi beri að færa höfuðstól húsnæðislána sóknaraðila niður í kr. 33.503.207. Höfuðstóll húsnæðislánanna hafi þegar verið færður niður í kr. 39.678.278 og ættu sóknaraðilar alla jafna kröfu á varnaraðila um frekari niðurfærslu að fjárhæð kr. 6.175.071. Í ljósi þess að sóknaraðilar hafi þegar fengið kr. 6.521.829 niðurfelldar þegar kúlulán sóknaraðila var afskrifað þá hafnar varnaraðili kröfu sóknaraðila um frekari leiðréttingu á höfuðstól erlendu húsnæðislánanna og þá sérstaklega í ljósi þess að við niðurfærsluna hafi verið litið til heildarmats á skuldbindingum sóknaraðila. Sóknaraðilar hafi því fengið tæpum 350.000 kr. meira niðurfellt en þeim beri skv. 18. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu.

Þá bendir varnaraðili á að sóknaraðilar hefðu verið verr sett hefðu þau ekki nýtt sér greiðsluskjólið sem varnaraðili bauð upp á.

Varnaraðili vísar til gr. 1.1 í samkomulaginu um 110% úrræðið og bendir á að ef skuldbindingar sóknaraðila hefðu verið endurútreiknaðar þann 16. júní 2010 hefði

þeim ekki staðið til boða frekari úrræði um niðurfærslu skuldbindinga sinna enda voru þær eftir útreikninginn innan við 110% af verðmæti fasteignarinnar.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að endurútreikningi lána sóknaraðila hjá varnaraðila. Sóknaraðilar krefjast þess að endurútreikningur á fjórum erlendum húsnæðislánum sem búið er að birta í netbanka L verði látinn standa. Jafnframt er þess krafist að endurútreikningur húsnæðislánanna hafi ekki áhrif á áður samþykka niðurfellingu á lánasamningi nr. Æ vegna verðbréfasafns. Þá fara sóknaraðilar fram á að ekki verði reiknaðir dráttarvextir af vaxtaberandi skuldum þar til úrskurður liggur fyrir frá úrskurðarnefndinni. Varnaraðili, F, krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili bendir á að vísa eigi málinu frá ex officio þar sem hann sé ekki fjármálafyrirtæki í skilningi 2. mgr. 1. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og heyri ekki undir þau sambönd sem upp eru talin í 1. gr. samþykka fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Í 1. gr. samþykka fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki frá 8. júní 2000 segir að úrskurðarnefndin starfi samkvæmt samkomulagi á milli viðskiptaráðuneytisins, Sambands íslenskra viðskiptabanka, Sambands íslenskra sparisjóða, Samtaka verðbréfafyrirtækja, Sambands lánastofnana og Neytendasamtakanna. Þá segir að einstök fyrirtæki geti átt aðild að nefndinni. Í 3. gr. samþykka fyrir úrskurðarnefndina er fjallað um starfssvið nefndarinnar. Samkvæmt greininni geta viðskiptamenn fjármálafyrirtækja sem eiga aðild að nefndinni snúið sér til nefndarinnar með kvartanir vegna viðskipta við þau. Samkvæmt a-lið greinarinnar tekur nefndin til meðferðar kvartanir sem varða réttarágreining á milli fjármálafyrirtækis eða dótturfyrirtækis slíks fyrirtækis annars vegar og viðskiptamanns hins vegar, enda sé samningssamband milli aðila. Í 19. gr. a í lögum um fjármálafyrirtæki er kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum sé skylt að eiga aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Kröfum sóknaraðila í máli þessu er beint gegn FF og F. F er dótturfélag FF, en FF starfaði sem fjármálafyrirtæki á grundvelli starfsleyfis frá Fjármálaeftirlitinu á grundvelli laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Þann 21. mars 2009 tók Fjármálaeftirlitið yfir vald hluthafafundar í FF, vék félagsstjórn í heild frá störfum og skipaði skilanefnd yfir fjármálafyrirtækinu. Sama dag tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um ráðstöfun eigna og skulda FF. Ákvað Fjármálaeftirlitið að flytja hæfar innstæður FF til L. Einnig var ákveðið að FF skyldi stofna sérstakt hlutafélag, sem fékk nafnið F, að fullu í sinni eign, sem mundi yfirtaka allar eignir FF. Þann 23. febrúar 2011 afturkallaði Fjármálaeftirlitið starfsleyfi FF á grundvelli þess að kveðinn hafi verið upp úrskurður um slit fyrirtækisins samkvæmt XII. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 9. gr. sömu laga.

Varnaraðili F hefur aldrei haft leyfi til að starfa sem fjármálafyrirtæki, og telst því ekki fjármálafyrirtæki hvorki í skilningi laga um fjármálafyrirtæki né í skilningi samþykka fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. F er hins vegar dótturfélag FF, sem hafði starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki. Af a-lið 3. gr. samþykka fyrir úrskurðarnefndina er ljóst að nefndin tekur til meðferðar kvartanir er varða réttarágreining á milli dótturfyrirtækis fjármálafyrirtækis og viðskiptamanns slíks fyrirtækis. Það er því ljóst að undir nefndina falla dótturfyrirtæki fjármálafyrirtækja, óháð því hvort að þau hafa starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki eða ekki. Það er því

nauðsynlegt að leysa úr því hvort að FF telst fjármálafyrirtæki þrátt fyrir að starfsleyfi fyrirtækisins hafi verið afturkallað.

Með lögum nr. 78/2011, sem tóku gildi 21. júní 2011, voru gerðar nokkrar breytingar á lögum nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Við lögina var m.a. bætt nýrri grein 101. gr. a, en þar segir í 1. mgr.:

„Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með rekstri fjármálafyrirtækis sem er stýrt af slitastjórn, óháð því hvort viðkomandi fyrirtæki hefur starfsleyfi eða takmarkað starfsleyfi eða hvort starfsleyfi þess hefur verið afturkallað. Dótturfélag fjármálafyrirtækis í slitameðferð sem heldur utan um eignir þess skal jafnframt heyra undir eftirlit Fjármálaeftirlitsins. Eftirlitið nær meðal annars til viðskiptahátta þess sem felur meðal annars í sér að framgangur þess gagnvart viðskiptavinum skal vera í samræmi við það sem almennt tíðkast hjá fjármálafyrirtækjum með gilt starfsleyfi.“

Í athugasemdum við greinina í frumvarpi því er varð að lögum nr. 78/2011 kemur fram að í ákvæðinu sé lagt til að eftirlit með störfum slitastjórna verði aukið með því að fela Fjármálaeftirlitinu eftirlit með slitum fjármálafyrirtækja og dótturfélaga þeirra, óháð því hvort þau hafi enn þá starfsleyfi eða takmarkað starfsleyfi eða hvort þau hafi misst starfsleyfi sitt. Í almennum athugasemdum kemur fram að rökin fyrir setningu laganna séu þau að fjármálafyrirtæki sem eru í slitum en hafa takmarkað starfsleyfi eða hafa misst starfsleyfi sitt sæti ekki sérstöku eftirliti. Þar sem æskilegt þyki að sambærilegar reglur gildi um eftirlit með störfum slitastjórna fjármálafyrirtækja í slitum, óháð því hvort þau hafi enn starfsleyfi, sé lagt til að lögfest verði heimild Fjármálaeftirlitsins til að hafa eftirlit með slíkum fyrirtækjum.

Í almennum athugasemdum kemur ennfremur fram að telja verði að þörf sé fyrir virkt eftirlit með störfum slitastjórna, sérstaklega í þeim tilvikum þar sem viðkomandi fjármálafyrirtæki er enn þá t.d. með virk eignasöfn (útlán). Í öllum markaðsviðskiptum byggist jafnræði aðila á þeirri einföldu staðreynd að báðir eiga langtímahagsmunir af viðskiptasambandi. Ef annar aðili samningssambandsins er slitastjórn kunna langtímahagsmunir að víkja fyrir öðrum hagsmunum slitabúsins sem þó geta verið málefnalegir, t.d. hagsmunum kröfuhafa af heimtum, og freistandi getur verið að nýta öll tækifæri til að þvinga viðskiptamenn til að greiða kröfur að fullu, jafnvel þótt efnisleg rök séu fyrir aðlögun kröfu að greiðslugetu í samræmi við ákvæði laga nr. 107/2009 og samninga sem byggðir hafa verið á þeim lögum, jafnt í tilviki einstaklinga sem fyrirtækja. Eins geta skapast aðstæður sem gera slitastjórnun kleift að tefja framgang mála viðskiptamönnum til tjóns. Meðal þeirra ákvarðana sem Fjármálaeftirlitinu ber að taka til athugunar, verði frumvarpið að lögum, eru ákvarðanir slitastjórna um innheimtu lána og umbreytingu lána. Er enda gert ráð fyrir því í frumvarpinu að fjármálafyrirtæki í slitum starfi í samræmi við góða viðskiptahætti, sbr. 19. gr. laganna. Með þessu móti er leitast við að koma því til leiðar að viðskiptamenn fjármálafyrirtækis sem tekið hefur verið til slitameðferðar njóti ekki lakari stöðu við úrlausn sinna mála en gildir um viðskiptamenn annarra fjármálafyrirtækja. Jafnframt segir í almennum athugasemdum að ef fjármálafyrirtæki er tekið til slita þá skuli reglur laga um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, með síðari breytingum, gilda.

Af framansögðu leiðir að telja verður að ákvæði laga um fjármálafyrirtæki gildi um starfsemi fjármálafyrirtækja í slitum, óháð því hvort þau hafi enn starfsleyfi eða ekki, takmarkað starfsleyfi eða hvort starfsleyfi þess hafi verið afturkallað, sbr. 1. mgr. 101. gr. a. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Af því leiðir ennfremur að telja verður að FF teljist fjármálafyrirtæki í skilningi laga um fjármálafyrirtæki þrátt

fyrir að starfsleyfi félagsins hafi verið afturkallað og er FF því skylt að eiga aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, sbr. 19. gr. a. laganna.

Með vísan til þess sem að framan segir um aðild FF að úrskurðarnefndinni telst FF skylt að eiga aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti með fjármálafyrirtæki. Eðli málsins samkvæmt hlýtur það sama að gilda um dótturfélag FF, F. Því ber varnaraðila F að eiga aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti með fjármálafyrirtæki.

Í 3. gr. samþykktar nefndarinnar segir að nefndin fjalli um réttarágreiningu á milli fjármálafyrirtækis eða dótturfélags slíks fyrirtækis annars vegar og viðskiptamanns hins vegar og á málið því undir úrskurðarnefndina.

Ágreiningur aðila í máli þessu lýtur, eins og áður sagði, að endurútreikningi lána sóknaraðila hjá varnaraðila.

L endurreiknaði lán sóknaraðila og birtist endurútreikningurinn í heimabanka sóknaraðila. Í gögnum sem bárust frá varnaraðila til nefndarinnar var meðal annars yfirlýsing frá L. Í yfirlýsingunni eru málsatvik útskýrð og hvernig endurútreikningur í máli sóknaraðila hafi átt sér stað. Við endurútreikning erlendra lána eru, að sögn L, greiðslur framhaldslána, í þessu tilviki íslensku lánanna tveggja nr. R og S, sem tilkomin eru vegna lánabreytinga, teknar og hlutfallaðar niður á erlendu lánin í réttum hlutföllum við lánabreytingarnar, líkt og erlendu lánin hefðu haldið sér allan tímann. L kveður mistök hafa orðið við endurútreikning lána sóknaraðila vegna flækjustigs málsins þar sem endurútreikningurinn hafi verið færður handvirkt inn í kerfi bankans. Við þær skráningar hafi innborgun upp á kr. 8.864.881 á láni nr. R ranglega verið sett inn sem fjárhagsleg færsla í stað þess að vera ófjárhagsleg. Við þau mistök hafi greiðslan hlutfallast inn á erlendu lánin líkt og hún hefði verið greidd af lántaka, í stað þess að sjást ekki sem greiðsla á láninu líkt og allar hinar færslurnar sem framkvæmdar hafi verið vegna þessa endurútreiknings, þ.e. tólf innborganir og tólf afskriftir.

Séu endurútreikningarnir tveir skoðaðir, þ.e. annars vegar sá sem birtur var í ágúst 2011 og hins vegar nóvember 2011, kemur í ljós að mismunur þeirra felst í lokagreiðslunni, þann 15. ágúst 2011, sem birtist á yfirliti yfir innborganir inn á hvert lán. Birtast eftirfarandi innborganir á endurútreikningnum sem birtur var í ágúst, en ekki í þeim sem birtur var í nóvember, vegna láns nr. X er fjárhæðin kr. 300.519, vegna láns nr. Y er hún kr. 3.092.070, vegna láns nr. Z er hún kr. 4.231.208 og vegna láns nr. Þ er fjárhæðin kr. 1.241.083. Séu þessar upphæðir lagðar saman fæst kr. 8.864.880 eða sú fjárhæð sem munar á endurútreikningunum tveimur, og sama talan og L kveður að misfærst hafi sem fjárhagsleg færsla en ekki ófjárhagsleg við endurútreikninga lánanna fjögurra sem um er deilt í máli þessu.

Með vísan til framlagðra gagna telur nefndin því rétt að byggja á þeirri atvikalýsingu sem fram kemur í yfirlýsingu L, en ljóst er þó að málsaðilar hafa að einhverju leyti talið að ofangreind viðskipti ættu sér aðra forsögu.

Sú eftirgjöf skulda sem umdeild er meðal aðilanna fólst eingöngu í þeirri villu sem gerð var þegar fyrri endurútreikningurinn var færður inn í kerfi L og kynntur sóknaraðila. L birti endurútreikningurinn í ágúst með fyrirvara, þess efnis að hann kynni að vera rangur. Tekið var fram að L áskildi sér rétt til að afturkalla endurútreikningana og eftir atvikum að birta nýja.

Í ljósi alls framangreinds verður því ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila sem felur í sér að útreikningur á grundvelli mistaka verði látinn standa. Í þessu felst þó ekki sú afstaða nefndarinnar að varnaraðila sé almennt heimilt að taka upp fyrri uppgjör við sóknaraðila við endurútreikning ólöglegra gengislána.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M og N, á hendur varnaraðilum, FF og F, er hafnað.

Reykjavík, 9. mars 2012

Geir Arnar Marelsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Sérálit Odds Ólasonar og Jónu Bjarkar Guðnadóttur

Með vísan til þess sem segir í niðurstöðum meirihlutans um afturköllun starfsleyfis FF og ákvæða laga nr. 78/2011 um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki teljum við ljóst að fyrir breytingu þá sem gerð var með lögum nr. 78/2011 var ekki talið að Fjármálaeftirlitið hefði heimild til að hafa eftirlit með þeim fyrirtækjum sem ekki höfðu starfsleyfi til að starfa sem fjármálafyrirtæki. Verður að telja að það sama gildi um úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, þ.e. að nefndin fjalli aðeins um mál fjármálafyrirtækja, og að til fjármálafyrirtækja geti aðeins talist þau fyrirtæki sem hafa gilt starfsleyfi, enda hafa ekki verið gerðar sambærilegar breytingar á samþykktum úrskurðarnefndarinnar varðandi starfssvið nefndarinnar og gerðar voru á lögum um fjármálafyrirtæki, með lögum nr. 78/2011, varðandi valdsvið Fjármálaeftirlitsins.

Því verður ekki talið að varnaraðili FF teljist fjármálafyrirtæki í skilningi samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Á varnaraðili FF því ekki aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti með fjármálafyrirtæki, enda hefur hann ekki sótt um aðild að nefndinni á grundvelli síðari másl. 1. gr. samþykktu fyrir nefndina.

Eins og kemur fram hér að framan er varnaraðili F er dótturfélag FF. Í a-lið 3. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefndina segir að nefndin taki til meðferðar kvartanir sem varða réttarágreiðing á milli fjármálafyrirtækis eða dótturfyrirtækis slíks fyrirtækis annars vegar og viðskiptamanns hins vegar, enda sé samnings samband milli aðila. Það er því ljóst að undir nefndina falla dótturfyrirtæki fjármálafyrirtækja, óháð því hvort að þau hafa starfsleyfi sem fjármálafyrirtæki eða ekki. Þar sem við teljum að FF eigi ekki aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki, teljum við eðli málsins samkvæmt að það sama gildi um dótturfélag FF, F. Því teljum við að varnaraðili F ekki aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti með fjármálafyrirtæki, enda hefur hann ekki sótt um aðild að nefndinni á grundvelli síðari másl. 1. gr. samþykktu fyrir nefndina.

Samkvæmt framansögðu teljum við það utan starfssviðs nefndarinnar að fjalla um framangreindan ágreining sóknaraðila við varnaraðila.

Við erum á hinn bóginn sammála meirihluta nefndarinnar varðandi efnislega niðurstöðu.

Reykjavík, 9. mars 2012

Oddur Ólason

Jóna Björk Guðnadóttir

Sérálit Hauks Guðmundssonar

Ég er sammála þeirri niðurstöðu Odds Ólasonar og Jónu Bjarkar Guðnadóttur að varnaraðilar FF og F eigi ekki aðild að úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Á hinn bóginn tel ég að þar sé um að ræða lögfræðilegt úrlausnarefni sem er þess eðlis að nefndin verði að vera bundin af fyrri afstöðu sinni til þess þar til dómaframkvæmd, ný lög eða önnur slík atriði breyta henni. Með þessari athugasemd er ég sammála niðurstöðu Geirs Arnar Marelssonar og Hildigunnar Hafsteinsdóttur.

Reykjavík, 9. mars 2012

Haukur Guðmundsson